

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (δεύτερο τμήμα)

της 24ης Μαρτίου 2022*

«Προδικαστική παραπομπή – Εναρμόνιση ορισμένων πτυχών του δικαιώματος του δημιουργού και συγγενικών δικαιωμάτων στην κοινωνία της πληροφορίας – Οδηγία 2001/29/ΕΚ – Άρθρο 2 – Αναπαραγωγή – Άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο β' – Εξαίρεση περί ιδιωτικής αντιγραφής – Ερμηνεία της φράσεως “σε οποιοδήποτε μέσο” – Διακομιστές οι οποίοι ανήκουν σε τρίτους και οι οποίοι διατίθεται σε φυσικά πρόσωπα για ιδιωτική χρήση – Δίκαιη αποζημίωση – Εθνική ρύθμιση η οποία δεν επιβάλλει στους παρόχους υπηρεσιών υπολογιστικού νέφους την καταβολή τέλους ιδιωτικής αντιγραφής»

Στην υπόθεση C-433/20,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Oberlandesgericht Wien (εφετείο Βιέννης, Αυστρία) με απόφαση της 7ης Σεπτεμβρίου 2020, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 15 Σεπτεμβρίου 2020, στο πλαίσιο της δίκης

Austro-Mechana Gesellschaft zur Wahrnehmung mechanisch-musikalischer Urheberrechte Gesellschaft mbH

κατά

Strato AG,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμήμα),

συγκείμενο από τους A. Arabadjiev, πρόεδρο του πρώτου τμήματος, προεδρεύοντα του δευτέρου τμήματος, I. Ziemele (εισηγήτρια), T. von Danwitz, P. G. Xuereb και A. Kumin, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: G. Hogan

γραμματέας: V. Giasobbo, διοικητική υπάλληλος,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζήτησεως της 7ης Ιουλίου 2021,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- η Austro-Mechana Gesellschaft zur Wahrnehmung mechanisch-musikalischer Urheberrechte Gesellschaft mbH, εκπροσωπούμενη από τον M. Walter, Rechtsanwalt,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

- η Strato AG, εκπροσωπούμενη από τους A. Anderl και B. Heinzl, Rechtsanwälte,
- η Αυστριακή Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την J. Schmoll, καθώς και από τους G. Kunnert και M. Reiter,
- η Δανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τις M. Wolff και V. Jørgensen, καθώς και από τον J. Nymann-Lindegren,
- η Γαλλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τις E. de Moustier, A. Daniel και A.-L. Desjonquères,
- η Ολλανδική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την M. K. Bulterman και τον J. Langer,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τους T. Scharf και G. von Rintelen, καθώς και από την J. Samnadda,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 23ης Σεπτεμβρίου 2021,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας 2001/29/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Μαΐου 2001, για την εναρμόνιση ορισμένων πτυχών του δικαιώματος του δημιουργού και συγγενικών δικαιωμάτων στην κοινωνία της πληροφορίας (ΕΕ 2001, L 167, σ. 10).
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ της Austro-Mechana Gesellschaft zur Wahrnehmung mechanisch-musikalischer Urheberrechte Gesellschaft mbH (στο εξής: Austro-Mechana), εταιρίας συλλογικής διαχειρίσεως πνευματικών δικαιωμάτων, και της Strato AG, παρόχου υπηρεσιών αποθηκεύσεως στο υπολογιστικό νέφος (cloud), σχετικά με την αμοιβή που οφείλει η τελευταία για την παροχή των εν λόγω υπηρεσιών.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

- 3 Οι αιτιολογικές σκέψεις 2, 5, 21, 31, 35 και 38 της οδηγίας 2001/29 έχουν ως εξής:
«(2) Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Κέρκυρας, στις 24 και 25 Ιουνίου 1994, επισήμανε την αναγκαιότητα ενός γενικού και ευέλικτου νομικού πλαισίου σε κοινοτικό επίπεδο που θα ευνοεί την ανάπτυξη της κοινωνίας της πληροφορίας στην Ευρώπη τούτο απαιτεί, κυρίως, την ύπαρξη εσωτερικής αγοράς για τα νέα προϊόντα και τις νέες υπηρεσίες έχει ήδη θεσπισθεί ή προωθείται προς θέσπιση σημαντική κοινοτική νομοθεσία για τη διαμόρφωση του εν λόγω ρυθμιστικού πλαισίου το δικαίωμα του δημιουργού και τα συγγενικά δικαιώματα διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στο πλαίσιο αυτό, δεδομένου ότι

προστατεύουν και προωθούν το σχεδιασμό και την εμπορία νέων προϊόντων και υπηρεσιών, καθώς και τη δημιουργία και εκμετάλλευση του δημιουργικού περιεχομένου τους.

[...]

- (5) Χάρη στις τεχνολογικές εξελίξεις οι φορείς δημιουργίας, παραγωγής και εκμετάλλευσης των έργων έχουν πολλαπλασιαστεί και διαφοροποιηθεί αν και δεν χρειάζονται νέες έννοιες για την προστασία της διανοητικής ιδιοκτησίας, οι ισχύοντες κανόνες σχετικά με το δικαίωμα του δημιουργού και τα συγγενικά δικαιώματα θα πρέπει να προσαρμοστούν και να συμπληρωθούν ώστε να ανταποκρίνονται δεόντως στην οικονομική πραγματικότητα, όπως η εμφάνιση νέων μορφών εκμετάλλευσης.

[...]

- (21) Η παρούσα οδηγία θα πρέπει να ορίζει την εμβέλεια των πράξεων που καλύπτονται από το δικαίωμα αναπαραγωγής όσον αφορά τους διαφόρους δικαιούχους αυτό θα πρέπει να γίνει σύμφωνα με το κοινοτικό κεκτημένο χάριν ασφαλείας δικαίου στην εσωτερική αγορά πρέπει να δοθεί ευρύς ορισμός των πράξεων αυτών.

[...]

- (31) Πρέπει να διατηρηθεί μια ισορροπία περί τα δικαιώματα και τα συμφέροντα μεταξύ των διαφόρων κατηγοριών δικαιούχων, καθώς και μεταξύ αυτών και των χρηστών προστατευόμενων αντικειμένων οι ισχύουσες στα κράτη μέλη εξαιρέσεις και περιορισμοί στα δικαιώματα πρέπει να επανεξεταστούν υπό το πρίσμα του νέου ηλεκτρονικού περιβάλλοντος οι υφιστάμενες διαφορές ως προς τις εξαιρέσεις και τους περιορισμούς ορισμένων πράξεων που υπόκεινται σε άδεια του δικαιούχου θίγουν άμεσα τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς στον τομέα του δικαιώματος του δημιουργού και των συγγενικών δικαιωμάτων οι εν λόγω διαφορές είναι πολύ πιθανό να επιδεινωθούν με την ανάπτυξη της εκμετάλλευσης των έργων πέρα από τα σύνορα και των διασυνοριακών δραστηριοτήτων για να διασφαλιστεί η εύρυθμη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς, οι εν λόγω εξαιρέσεις και περιορισμοί θα πρέπει να εναρμονισθούν περισσότερο ο βαθμός της εναρμόνισής τους θα πρέπει να εξαρτηθεί από τις επιπτώσεις τους στην εύρυθμη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς.

[...]

- (35) Σε ορισμένες περιπτώσεις εξαιρέσεων ή περιορισμών, οι δικαιούχοι θα πρέπει να λαμβάνουν δίκαιη και επαρκή αποζημίωση για τη χρήση των προστατευόμενων έργων ή λοιπών προστατευόμενων αντικειμένων τους κατά τον καθορισμό της μορφής, των λεπτομερειών καταβολής και του ενδεχόμενου ύψους αυτής της δίκαιης αποζημίωσης, θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι συνθήκες κάθε περίπτωσης για την αξιολόγηση των στοιχείων αυτών, πολύτιμο κριτήριο αποτελεί η πιθανή ζημία των δικαιούχων από τη συγκεκριμένη πράξη όταν στους δικαιούχους έχει ήδη καταβληθεί αμοιβή σε κάποια άλλη μορφή, λ.χ. ως τμήμα των τελών εκδόσεως αδείας, πιθανόν να μην οφείλεται ειδική ή χωριστή πληρωμή για τον καθορισμό του ύψους της δίκαιης αποζημίωσης θα πρέπει να λαμβάνεται πλήρως υπόψη ο βαθμός χρήσης των μέτρων τεχνολογικής προστασίας που αναφέρονται στην παρούσα οδηγία σε ορισμένες περιπτώσεις όπου η ζημία του δικαιούχου θα ήταν ασήμαντη, πιθανόν να μην προκύπτει υποχρέωση πληρωμής.

[...]

(38) Θα πρέπει να επιτρέπεται στα κράτη μέλη να προβλέπουν εξαίρεση ή περιορισμό από το δικαίωμα αναπαραγωγής, ενδεχομένως με εύλογη αποζημίωση, για ορισμένα είδη αναπαραγωγής ακουστικού, οπτικού και οπτικοακουστικού υλικού για ιδιωτική χρήση η εξαίρεση αυτή μπορεί να περιλαμβάνει την καθιέρωση ή τη διατήρηση συστημάτων αμοιβής για την αποζημίωση των δικαιούχων ακόμη και αν οι διαφορές στα συστήματα αμοιβής επηρεάζουν τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς, η ύπαρξη των εν λόγω διαφορών όσον αφορά την αναλογική ιδιωτική αναπαραγωγή δεν θα έχει σημαντικές επιπτώσεις στην ανάπτυξη της κοινωνίας της πληροφορίας η ψηφιακή ιδιωτική αντιγραφή αναμένεται να διαδοθεί περισσότερο και να έχει μεγαλύτερη οικονομική σημασία συνεπώς, θα πρέπει να ληφθούν δεόντως υπόψη οι διαφορές μεταξύ ψηφιακής και αναλογικής ιδιωτικής αντιγραφής και να γίνεται κάποια διάκριση μεταξύ αυτών.»

4 Το άρθρο 2 της οδηγίας 2001/29, το οποίο φέρει τον τίτλο «Δικαίωμα αναπαραγωγής», προβλέπει τα εξής:

«Τα κράτη μέλη παρέχουν το αποκλειστικό δικαίωμα να επιτρέπουν ή να απαγορεύουν, την άμεση ή έμμεση, προσωρινή ή μόνιμη αναπαραγωγή με οποιοδήποτε μέσο και μορφή, εν όλω ή εν μέρει:

- α) στους δημιουργούς, όσον αφορά τα έργα τους,
- β) στους καλλιτέχνες ερμηνευτές ή εκτελεστές, όσον αφορά την εγγραφή σε υλικό φορέα των ερμηνειών ή εκτελέσεών τους,
- γ) στους παραγωγούς φωνογραφημάτων, όσον αφορά τα φωνογραφήματά τους,
- δ) στους παραγωγούς της πρώτης υλικής ενσωμάτωσης ταινιών σε φορέα, όσον αφορά το πρωτότυπο και τα αντίγραφα των ταινιών τους,
- ε) στους ραδιοτηλεοπτικούς οργανισμούς, όσον αφορά την υλική ενσωμάτωση των εκπομπών τους, που μεταδίδονται ενσυρμάτως ή ασυρμάτως, συμπεριλαμβανομένης της καλωδιακής ή δορυφορικής μετάδοσης.»

5 Το άρθρο 3, παράγραφος 1, της οδηγίας αυτής προβλέπει τα εξής:

«Τα κράτη μέλη παρέχουν στους δημιουργούς το αποκλειστικό δικαίωμα να επιτρέπουν ή να απαγορεύουν κάθε παρουσίαση στο κοινό των έργων τους, ενσυρμάτως ή ασυρμάτως, καθώς και να καθιστούν προσιτά τα έργα τους στο κοινό κατά τρόπο ώστε οποιοσδήποτε να έχει πρόσβαση σε αυτά όπου και όταν επιλέγει ο ίδιος.»

6 Το άρθρο 5 της εν λόγω οδηγίας, το οποίο φέρει τον τίτλο «Εξαιρέσεις και περιορισμοί», προβλέπει τα εξής:

«1. Οι αναφερόμενες στο άρθρο 2 προσωρινές πράξεις αναπαραγωγής, οι οποίες είναι μεταβατικές ή παρεπόμενες και οι οποίες αποτελούν αναπόσπαστο και ουσιώδες τμήμα μιας τεχνολογικής μεθόδου, έχουν δε ως αποκλειστικό σκοπό να επιτρέψουν:

- α) την εντός δικτύου μετάδοση μεταξύ τρίτων μέσω διαμεσολαβητή, ή

β) τη νόμιμη χρήση

ενός έργου ή άλλου προστατευομένου αντικειμένου και οι οποίες δεν έχουν καμία ανεξάρτητη οικονομική σημασία, εξαιρούνται από το δικαίωμα αναπαραγωγής που προβλέπεται στο άρθρο 2.

2. Τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν εξαιρέσεις ή περιορισμούς από το δικαίωμα αναπαραγωγής που προβλέπεται στο άρθρο 2 στις ακόλουθες περιπτώσεις:

α) αναπαραγωγή σε χαρτί ή ανάλογο υλικό φορέα, με τη χρήση οποιουδήποτε είδους φωτογραφικής τεχνικής ή με οποιαδήποτε άλλη μέθοδο που επιφέρει παρόμοια αποτελέσματα, εκτός από τις παρτιτούρες, υπό τον όρο ότι οι δικαιούχοι λαμβάνουν δίκαιη αποζημίωση,

β) αναπαραγωγές σε οποιοδήποτε μέσο που πραγματοποιούνται από φυσικό πρόσωπο για ιδιωτική χρήση και για μη άμεσους ή έμμεσους εμπορικούς σκοπούς, υπό τον όρο ότι οι δικαιούχοι λαμβάνουν δίκαιη αποζημίωση που συνεκτιμά την εφαρμογή ή όχι των τεχνολογικών μέτρων του άρθρου 6 στο συγκεκριμένο έργο ή άλλο υλικό.

[...]»

Το αυστριακό δίκαιο

7 Το άρθρο 42b του Urheberrechtsgesetz (νόμου περί δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας), της 9ης Απριλίου 1936 (BGBl. 111/1936), ως είχε κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών της υποθέσεως της κύριας δίκης, προβλέπει τα εξής:

«(1) Ο δημιουργός έργου [...] το οποίο, ως εκ της φύσεώς του, αναμένεται να αναπαραχθεί [...] διά της εγγραφής του σε υλικό φορέα εικόνας ή ήχου, για προσωπική ή ιδιωτική χρήση δικαιούται εύλογης αμοιβής (αμοιβή για μέσα αποθήκευσης δεδομένων) οσάκις κάθε είδους υλικοί φορείς που είναι πρόσφοροι για τέτοιου είδους αναπαραγωγές τίθενται σε κυκλοφορία εντός της εγχώριας αγοράς για εμπορικούς σκοπούς.

[...]

(3) Υποχρεούνται στην καταβολή της αμοιβής τα ακόλουθα πρόσωπα:

1. όσον αφορά την αμοιβή για αναπαραγωγή επί υλικού φορέα εγγραφής και την αμοιβή για συσκευές, το πρόσωπο το οποίο, από σημείο εντός της ημεδαπής ή από την αλλοδαπή, έθεσε το πρώτον σε κυκλοφορία στην αγορά, για εμπορικούς σκοπούς και έναντι αντιτίμου, τον υλικό φορέα ή τις συσκευές [...]: ωστόσο, απαλλάσσεται από την ευθύνη πρόσωπο το οποίο αποκτά, εντός εξαμήνου, υλικούς φορείς εγγραφής με διάρκεια εγγραφής που δεν υπερβαίνει τις 10 000 ώρες ή το οποίο αποτελεί μικρή επιχείρηση [...].»

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

- 8 Η Austro-Mechana είναι εταιρία συλλογικής διαχείρισεως δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας η οποία, ιδίω ονόματι, αλλά καταπιστευτικώς προς το συμφέρον και για λογαριασμό των δικαιούχων, ασκεί, μεταξύ άλλων, τα εκ του νόμου δικαιώματα επί της αμοιβής που οφείλεται δυνάμει του άρθρου 42b, παράγραφος 1, του νόμου περί δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας, ως είχε κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών της υποθέσεως της κύριας δίκης.
- 9 Η Austro-Mechana άσκησε ενώπιον του Handelsgericht Wien (δικαστηρίου εμπορικών διαφορών Βιέννης, Αυστρία) αγωγή για την απόδοση λογαριασμών καθώς και για την καταβολή αμοιβής για «πάσης φύσεως υποθέματα εγγραφής», για τον λόγο ότι η Strato παρέχει στους επαγγελματίες και ιδιώτες πελάτες της υπηρεσία γνωστή με την ονομασία «HiDrive», με την οποία θέτει στη διάθεσή τους χώρο αποθήκευσης στο πλαίσιο του υπολογιστικού νέφους (cloud computing).
- 10 Η Strato αντέκρουσε τα εν λόγω αιτήματα, υποστηρίζοντας ότι δεν οφειλόταν καμία αμοιβή για τις υπηρεσίες στο υπολογιστικό νέφος. Η ως άνω εταιρία τόνισε ότι έχει ήδη καταβάλει στη Γερμανία, κράτος μέλος στο οποίο βρίσκονται οι διακομιστές της, το τέλος που επιβάλλεται βάσει της νομοθεσίας περί δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας, δεδομένου ότι το τέλος αυτό είχε ενσωματωθεί στην τιμή των εν λόγω διακομιστών από τον κατασκευαστή ή τον εισαγωγέα τους. Η Strato προσέθεσε ότι οι χρήστες που βρίσκονται στην Αυστρία είχαν επίσης καταβάλει τέλος για τη δημιουργία ιδιωτικών αντιγραφών (στο εξής: τέλος ιδιωτικής αντιγραφής) επί των τερματικών συσκευών που είναι αναγκαίες για την αναφόρτωση περιεχομένου στο υπολογιστικό νέφος.
- 11 Με απόφαση της 25ης Φεβρουαρίου 2020, το Handelsgericht Wien (δικαστήριο εμπορικών διαφορών Βιέννης) απέρριψε τα αιτήματα της Austro-Mechana, κρίνοντας ότι η Strato δεν παραχωρεί στους πελάτες της υποθέματα εγγραφής, αλλά τους παρέχει υπηρεσία αποθηκείσεως μέσω διαδικτύου.
- 12 Η Austro-Mechana άσκησε έφεση κατά της αποφάσεως αυτής ενώπιον του Oberlandesgericht Wien (εφετείου Βιέννης, Αυστρία), το οποίο επισημαίνει, παραπέμποντας στην απόφαση της 29ης Νοεμβρίου 2017, VCAST (C-265/16, EU:C:2017:913), ότι παραμένει αβέβαιο το κατά πόσον η αποθήκευση περιεχομένου στο υπολογιστικό νέφος εμπίπτει στο άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας 2001/29.
- 13 Υπό αυτές τις συνθήκες, το Oberlandesgericht Wien (εφετείο Βιέννης) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:
 - «1) Έχει η φράση “σε οποιοδήποτε μέσο” του άρθρου 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας [2001/29] την έννοια ότι καταλαμβάνει και διακομιστές που βρίσκονται στην κατοχή τρίτων προσώπων, τα οποία διαθέτουν σε φυσικά πρόσωπα (πελάτες) για ιδιωτική χρήση (και όχι για άμεσους ή έμμεσους εμπορικούς σκοπούς) χώρο αποθήκευσης στους εν λόγω διακομιστές, τον οποίο οι πελάτες χρησιμοποιούν για αναπαραγωγή μέσω αποθήκευσης (“υπολογιστικό νέφος”);
 - 2) Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως: Έχει η παρατιθέμενη στο πρώτο ερώτημα διάταξη την έννοια ότι τυγχάνει εφαρμογής επί εθνικής ρυθμίσεως, κατά την οποία ο δημιουργός έχει αξίωση για δίκαιη αμοιβή (αμοιβή για μέσα αποθήκευσης δεδομένων),

- αν έργο (το οποίο μεταδίδεται μέσω ραδιοηλεκτρονικής εκπομπής, τίθεται στη διάθεση του κοινού ή έχει αποτυπωθεί σε αποθηκευτικό μέσο, κατασκευασμένο για εμπορικούς σκοπούς) αναμένεται εκ της φύσεώς του να αναπαραχθεί για προσωπική ή ιδιωτική χρήση, με αποθήκευσή του “σε κάθε είδους αποθηκευτικό μέσο, το οποίο είναι πρόσφορο για τέτοια αναπαραγωγή και τίθεται σε κυκλοφορία στην εγχώρια αγορά για εμπορικούς σκοπούς”,
- και αν στο πλαίσιο αυτό χρησιμοποιείται η μέθοδος αποθήκευσης που περιγράφεται στο πρώτο ερώτημα;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του πρώτου ερωτήματος

- 14 Με το πρώτο του ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ’ ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο β’, της οδηγίας 2001/29 έχει την έννοια ότι η φράση «αναπαραγωγές σε οποιοδήποτε μέσο», η οποία περιλαμβάνεται στη διάταξη αυτή, καλύπτει τη δημιουργία, για ιδιωτικούς σκοπούς, αντιγράφων για την αποθήκευση έργων προστατευόμενων βάσει της νομοθεσίας περί δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας σε διακομιστή εντός του οποίου διατίθεται σε χρήστη χώρος αποθήκευσης από τον πάροχο υπηρεσιών υπολογιστικού νέφους.
- 15 Υπενθυμίζεται ευθύς εξαρχής ότι, κατά το άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο β’, της οδηγίας 2001/29, τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν εξαιρέσεις ή περιορισμούς από το δικαίωμα αναπαραγωγής που προβλέπεται στο άρθρο 2 της οδηγίας αυτής όταν πρόκειται για «αναπαραγωγές σε οποιοδήποτε μέσο που πραγματοποιούνται από φυσικό πρόσωπο για ιδιωτική χρήση και για μη άμεσους ή έμμεσους εμπορικούς σκοπούς, υπό τον όρο ότι οι δικαιούχοι λαμβάνουν δίκαιη αποζημίωση».
- 16 Όσον αφορά, πρώτον, το ζήτημα αν η δημιουργία εφεδρικών αντιγράφων σε χώρο αποθήκευσης στο υπολογιστικό νέφος συνιστά «αναπαραγωγή» κατά την έννοια του άρθρου 5, παράγραφος 2, στοιχείο β’, της οδηγίας 2001/29, επισημαίνεται ότι ο όρος «αναπαραγωγή» πρέπει να νοείται υπό ευρεία έννοια, λαμβανομένων υπόψη τόσο της απαιτήσεως που διατυπώνεται στην αιτιολογική σκέψη 21 της οδηγίας αυτής να δίνεται ευρύς ορισμός των πράξεων που καλύπτονται από το δικαίωμα αναπαραγωγής χάριν ασφάλειας δικαίου στην εσωτερική αγορά όσο και του γράμματος του άρθρου 2 της οικείας οδηγίας, στο οποίο χρησιμοποιείται φρασεολογία όπως «άμεση ή έμμεση», «προσωρινή ή μόνιμη», «με οποιοδήποτε μέσο και μορφή». Επιπροσθέτως, το εύρος αυτής της προστασίας των πράξεων που καλύπτονται από το δικαίωμα αναπαραγωγής απορρέει και από τον κύριο σκοπό της ίδιας οδηγίας, ο οποίος είναι να θεσπίσει υψηλό επίπεδο προστασίας προς όφελος, μεταξύ άλλων, των δημιουργών (πρβλ. απόφαση της 16ης Ιουλίου 2009, Infopaq International, C-5/08, EU:C:2009:465, σκέψεις 40 έως 43).
- 17 Εν προκειμένω, διαπιστώνεται ότι η αναφόρτωση (upload) έργου από συνδεδεμένο τερματικό χρήστη σε χώρο αποθήκευσης στο υπολογιστικό νέφος που τίθεται στη διάθεση του χρήστη αυτού στο πλαίσιο υπηρεσιών υπολογιστικού νέφους συνεπάγεται την πραγματοποίηση αναπαραγωγής του επίμαχου έργου, η οποία συνίσταται, μεταξύ άλλων, στην αποθήκευση αντιγράφου του έργου αυτού στο υπολογιστικό νέφος. Κατά τα λοιπά, δύνανται να πραγματοποιηθούν και περαιτέρω αναπαραγωγές του έργου αυτού, ιδίως όταν ο χρήστης

εισέρχεται, μέσω συνδεδεμένου τερματικού σταθμού, στο υπολογιστικό νέφος με σκοπό την καταφόρτωση (download), στο τερματικό αυτό, έργου το οποίο έχει προηγουμένως αναφορτωθεί στο υπολογιστικό νέφος.

- 18 Επομένως, η δημιουργία εφεδρικού αντιγράφου ενός έργου σε χώρο αποθήκευσης που τίθεται στη διάθεση χρήστη στο πλαίσιο υπηρεσιών υπολογιστικού νέφος συνιστά αναπαραγωγή του εν λόγω έργου, κατά την έννοια του άρθρου 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας 2001/29.
- 19 Δεύτερον, όσον αφορά το ζήτημα αν η έννοια του «οποιοδήποτε μέσου», η οποία περιλαμβάνεται στη διάταξη αυτή, καλύπτει διακομιστή εντός του οποίου τίθεται στη διάθεση χρήστη ένας χώρος αποθήκευσης από τον πάροχο υπηρεσιών υπολογιστικού νέφους για τη δημιουργία αντιγράφων έργων που προστατεύονται από τη νομοθεσία περί δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας, επισημαίνεται ότι η έννοια αυτή δεν ορίζεται στην οικεία οδηγία ούτε γίνεται παραπομπή στο δίκαιο των κρατών μελών για τον καθορισμό του περιεχομένου της.
- 20 Κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, από την απαίτηση περί ενιαίας εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης συνάγεται ότι, όταν διάταξη του δικαίου της Ένωσης δεν παραπέμπει στο δίκαιο των κρατών μελών για τον προσδιορισμό μιας συγκεκριμένης έννοιας, η εν λόγω έννοια πρέπει να ερμηνεύεται κατά τρόπο αυτοτελή και ενιαίο σε ολόκληρη την Ένωση βάσει όχι μόνον του γράμματος της οικείας διατάξεως, αλλά και του πλαισίου στο οποίο αυτή εντάσσεται και του σκοπού της ρυθμίσεως της οποίας η εν λόγω διάταξη αποτελεί μέρος (απόφαση της 8ης Μαρτίου 2018, DOCERAM, C-395/16, EU:C:2018:172, σκέψη 20 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 21 Πρώτον, επισημαίνεται ότι, υπό την ευρεία έννοιά της, η φράση «οποιοδήποτε μέσο» αφορά το σύνολο των υποθεμάτων επί των οποίων μπορεί να αναπαραχθεί προστατευόμενο έργο, συμπεριλαμβανομένων διακομιστών όπως αυτοί που χρησιμοποιούνται στο πλαίσιο υπολογιστικού νέφους.
- 22 Πράγματι, δεδομένου ότι το γράμμα του άρθρου 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας 2001/29 ουδόλως διευκρινίζει τα χαρακτηριστικά των συσκευών από ή με τη βοήθεια των οποίων δημιουργούνται τα αντίγραφα για ιδιωτική χρήση, πρέπει να γίνει δεκτό ότι ο νομοθέτης της Ένωσης έκρινε ότι τα χαρακτηριστικά αυτά δεν είναι κρίσιμα υπό το πρίσμα του σκοπού τον οποίο επιδιώκει διά της μερικής εναρμονίσεως (πρβλ. απόφαση της 5ης Μαρτίου 2015, Corydan Båndkopi, C-463/12, EU:C:2015:144, σκέψεις 86 και 88).
- 23 Επομένως, δεν είναι, συναφώς, κρίσιμο το στοιχείο ότι ο χώρος αποθηκείσεως τίθεται στη διάθεση χρήστη εντός διακομιστή ο οποίος ανήκει σε τρίτον (πρβλ. απόφαση της 5ης Μαρτίου 2015, Corydan Båndkopi, C-463/12, EU:C:2015:144, σκέψη 89). Ως εκ τούτου, το άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας 2001/29 δύναται επίσης να εφαρμοστεί σε αναπαραγωγές που πραγματοποιούνται από φυσικό πρόσωπο με τη βοήθεια συσκευής που ανήκει σε τρίτον.
- 24 Δεύτερον, η ευρεία αυτή ερμηνεία της έννοιας «οποιοδήποτε μέσο» επιρρωννύεται από το πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται η οικεία διάταξη και, ειδικότερα, από τη σύγκριση της διατυπώσεως της εξαιρέσεως που προβλέπεται στο άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας 2001/29, η οποία ουδόλως διευκρινίζει τα χαρακτηριστικά των συσκευών από ή με τη βοήθεια των οποίων δημιουργούνται τα αντίγραφα για ιδιωτική χρήση, με εκείνη της εξαιρέσεως από το δικαίωμα αναπαραγωγής που προβλέπεται στο άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο α', της εν λόγω οδηγίας. Ενώ η εν λόγω εξαίρεση εφαρμόζεται στις αναπαραγωγές «σε χαρτί ή ανάλογο

υλικό φορέα», η εξαίρεση για ιδιωτική χρήση εφαρμόζεται στις αναπαραγωγές «σε οποιοδήποτε μέσο» (πρβλ. αποφάσεις της 27ης Ιουνίου 2013, VG Wort κ.λπ., C-457/11 έως C-460/11, EU:C:2013:426, σκέψη 65, και της 5ης Μαρτίου 2015, Copydan Båndkopi, C-463/12, EU:C:2015:144, σκέψεις 85 και 86).

- 25 Τρίτον, όσον αφορά τους σκοπούς της επίμαχης ρυθμίσεως, από τις αιτιολογικές σκέψεις 2 και 5 της οδηγίας 2001/29 προκύπτει ότι η οδηγία αυτή αποσκοπεί στη δημιουργία ενός γενικού και ευέλικτου πλαισίου στο επίπεδο της Ένωσης που θα ευνοεί την ανάπτυξη της κοινωνίας της πληροφορίας, καθώς και στην προσαρμογή και τη συμπλήρωση των ισχυόντων κανόνων περί του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας και των συγγενικών δικαιωμάτων ώστε να ληφθεί υπόψη η τεχνολογική εξέλιξη, χάρη στην οποία εμφανίστηκαν νέες μορφές εκμεταλλεύσεως των προστατευόμενων έργων (απόφαση της 19ης Δεκεμβρίου 2019, Nederlands Uitgeversverbond και Groep Algemene Uitgevers, C-263/18, EU:C:2019:1111, σκέψη 47 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 26 Συναφώς, το Δικαστήριο έχει ήδη υπογραμμίσει, υπό το πρίσμα της υποχρεωτικής εξαιρέσεως που προβλέπεται στο άρθρο 5, παράγραφος 1, της οδηγίας 2001/29, ότι η εξαίρεση που προβλέπει η διάταξη αυτή πρέπει να καθιστά δυνατή και να διασφαλίζει την ανάπτυξη και τη λειτουργία νέων τεχνολογιών, καθώς και να διατηρεί τη δέουσα ισορροπία μεταξύ των δικαιωμάτων και των συμφερόντων των δικαιούχων και των χρηστών προστατευόμενων έργων που επιθυμούν να επωφεληθούν από τις τεχνολογίες αυτές (απόφαση της 5ης Ιουνίου 2014, Public Relations Consultants Association, C-360/13, EU:C:2014:1195, σκέψη 24 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 27 Μια τέτοια ερμηνεία, η οποία είναι σύμφωνη με την αρχή της τεχνολογικής ουδετερότητας, σύμφωνα με την οποία η νομοθεσία πρέπει να καθορίζει τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των προσώπων κατά τρόπο γενικό, ώστε να μην ευνοείται η χρήση μιας τεχνολογίας εις βάρος μιας άλλης (πρβλ. απόφαση της 15ης Απριλίου 2021, Eutelsat, C-515/19, EU:C:2021:273, σκέψη 48), πρέπει επίσης να γίνει δεκτή υπό το πρίσμα της προαιρετικής εξαιρέσεως που προβλέπεται στο άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας 2001/29, όπως κατ' ουσίαν επισήμανε και ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 36 των προτάσεών του.
- 28 Συγκεκριμένα, η επίτευξη του σκοπού που υπομνήσθηκε στη σκέψη 25 της παρούσας αποφάσεως, της αποτροπής του ενδεχομένου η προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας εντός της Ένωσης να ξεπεραστεί ή να καταστεί παρωχημένη λόγω της τεχνολογικής εξελίξεως και της εμφανίσεως νέων μορφών εκμεταλλεύσεως του προστατευομένου από τη νομοθεσία περί πνευματικής ιδιοκτησίας περιεχομένου, η οποία απορρέει από την αιτιολογική σκέψη 5 της οδηγίας 2001/29, θα διακυβευόταν αν οι εξαιρέσεις και οι περιορισμοί της προστασίας της πνευματικής ιδιοκτησίας, οι οποίοι, σύμφωνα με την αιτιολογική σκέψη 31 της οδηγίας αυτής, θεσπίστηκαν υπό το πρίσμα του νέου ηλεκτρονικού περιβάλλοντος, ερμηνεύονταν κατά τρόπο ώστε να αποκλείουν τη συνεκτίμηση αυτών των τεχνολογικών εξελίξεων και, ιδίως, της εμφανίσεως των ψηφιακών μέσων, καθώς και των υπηρεσιών υπολογιστικού νέφους.
- 29 Υπό τις συνθήκες αυτές, δεν συντρέχει λόγος, από λειτουργικής απόψεως, να γίνει διάκριση, για τους σκοπούς της εφαρμογής του άρθρου 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας 2001/29, αναλόγως του αν η αναπαραγωγή προστατευόμενου έργου πραγματοποιείται σε διακομιστή εντός του οποίου διατίθεται χώρος αποθηκεύσεως σε χρήστη από τον πάροχο υπηρεσιών υπολογιστικού νέφους ή αν η αναπαραγωγή αυτή πραγματοποιείται σε υλικό φορέα εγγραφής που ανήκει στον εν λόγω χρήστη.

- 30 Ως εκ τούτου, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η έννοια «οποιοδήποτε μέσο», κατά το άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας 2001/29, καλύπτει διακομιστή εντός του οποίου τίθεται στη διάθεση του χρήστη χώρος αποθήκευσης από τον πάροχο υπηρεσιών υπολογιστικού νέφους.
- 31 Το συμπέρασμα αυτό δεν ανατρέπεται από το επιχείρημα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής κατά το οποίο η δημιουργία αντιγράφου στο υπολογιστικό νέφος δεν είναι αποκομμένη από τυχόν πράξεις επικοινωνίας, με αποτέλεσμα μια τέτοια πράξη, βάσει της νομολογίας που απορρέει από τις αποφάσεις 29ης Νοεμβρίου 2017, VCAST (C-265/16, EU:C:2017:913), και της 19ης Δεκεμβρίου 2019, Nederlands Uitgeversverbond και Groep Algemene Uitgevers (C-263/18, EU:C:2019:1111), να πρέπει να εμπίπτει στο άρθρο 3, παράγραφος 1, της οδηγίας 2001/29. Ειδικότερα, η υπόθεση της κύριας δίκης διακρίνεται από εκείνες επί των οποίων εκδόθηκαν οι αποφάσεις που επικαλείται η Επιτροπή. Αφενός, η υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση της 29ης Νοεμβρίου 2017, VCAST (C-265/16, EU:C:2017:913), αφορούσε υπηρεσία με διττή λειτουργία, ήτοι όχι μόνον αναπαραγωγή στο υπολογιστικό νέφος, αλλά επίσης, ταυτόχρονα ή σχεδόν ταυτόχρονα, παρουσίαση στο κοινό. Αφετέρου, η υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση της 19ης Δεκεμβρίου 2019, Nederlands Uitgeversverbond και Groep Algemene Uitgevers (C-263/18, EU:C:2019:1111), αφορούσε παροχή από λέσχη διαδικτυακών υπηρεσιών συνιστάμενη σε εικονική αγορά «μεταχειρισμένων» ηλεκτρονικών βιβλίων, στο πλαίσιο της οποίας τα προστατευόμενα έργα ετίθεντο στη διάθεση κάθε προσώπου το οποίο είχε εγγραφεί στον διαδικτυακό τόπο της λέσχης αυτής, και το οποίο εν συνεχεία μπορούσε να έχει πρόσβαση σε αυτόν από τον τόπο και κατά τον χρόνο που εκείνο επέλεγε, με αποτέλεσμα μια τέτοια υπηρεσία να πρέπει να θεωρηθεί ως παρουσίαση στο κοινό, κατά την έννοια του άρθρου 3, παράγραφος 1, της οικείας οδηγίας.
- 32 Εν πάση περιπτώσει, κάθε παρουσίαση που προκύπτει από την εκ μέρους του χρήστη διαμοίραση υπηρεσίας αποθηκεύσεως στο υπολογιστικό νέφος συνιστά πράξη εκμεταλλεύσεως διακριτή από την πράξη αναπαραγωγής του άρθρου 2, στοιχείο α', της οδηγίας 2001/29, η οποία δύναται να εμπίπτει στο άρθρο 3, παράγραφος 1, της οδηγίας αυτής, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις εφαρμογής της οικείας διατάξεως.
- 33 Κατόπιν των ανωτέρω σκέψεων, στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας 2001/29 έχει την έννοια ότι η φράση «αναπαραγωγές σε οποιοδήποτε μέσο», η οποία περιλαμβάνεται στη διάταξη αυτή, καλύπτει τη δημιουργία, για ιδιωτικούς σκοπούς, αντιγράφων έργων προστατευόμενων από τη νομοθεσία περί δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας σε διακομιστή εντός του οποίου διατίθεται στον χρήστη χώρος αποθηκεύσεως από τον πάροχο υπηρεσιών υπολογιστικού νέφους.

Επί του δευτέρου ερωτήματος

- 34 Καταρχάς, επισημαίνεται ότι, καίτοι από τη διατύπωση του δευτέρου προδικαστικού ερωτήματος προκύπτει ότι αυτό αφορά τυπικώς το ζήτημα αν το άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας 2001/29 «εφαρμόζεται» σε εθνική ρύθμιση όπως η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης, διαπιστώνεται ότι, λαμβανομένου υπόψη του σκεπτικού της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν η διάταξη αυτή αντιτίθεται σε ρύθμιση η οποία θέτει σε εφαρμογή την προβλεπόμενη σε αυτήν εξαίρεση περί ιδιωτικής αντιγραφής και η οποία δεν υποχρεώνει τους παρόχους υπηρεσιών αποθηκεύσεως σε υπολογιστικό νέφος να καταβάλλουν δίκαιη αποζημίωση.

- 35 Επομένως, με το δεύτερο ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας 2001/29 έχει την έννοια ότι αντιτίθεται σε εθνική ρύθμιση η οποία μετέφερε στο εσωτερικό δίκαιο την εξαίρεση που προβλέπει η διάταξη αυτή και η οποία δεν επιβάλλει στους παρόχους υπηρεσιών αποθήκευσης σε υπολογιστικό νέφος την καταβολή δίκαιης αποζημίωσης για τη χωρίς άδεια δημιουργία αντιγράφων έργων προστατευόμενων βάσει της νομοθεσίας περί δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας από φυσικά πρόσωπα, τα οποία είναι χρήστες των εν λόγω υπηρεσιών, για ιδιωτική χρήση και για μη άμεσα ή έμμεσα εμπορικούς σκοπούς.
- 36 Όπως υπομνήσθηκε στη σκέψη 15 της παρούσας αποφάσεως, κατά το άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας 2001/29, τα κράτη μέλη έχουν τη δυνατότητα να προβλέπουν εξαιρέσεις από το αποκλειστικό δικαίωμα αναπαραγωγής που προβλέπεται στο άρθρο 2 της οικείας οδηγίας ή περιορισμό του εν λόγω δικαιώματος, στην περίπτωση αναπαραγωγών με οποιοδήποτε μέσο στις οποίες προβαίνουν φυσικά πρόσωπα για ιδιωτική χρήση και για μη άμεσα ή έμμεσα εμπορικούς σκοπούς, υπό τον όρο ότι οι δικαιούχοι λαμβάνουν δίκαιη αποζημίωση που συνεκτιμά την εφαρμογή ή όχι των τεχνολογικών μέτρων του άρθρου 6 της ως άνω οδηγίας.
- 37 Όπως προκύπτει από τις αιτιολογικές σκέψεις 35 και 38 της οδηγίας 2001/29, το άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', αυτής εκφράζει τη βούληση του νομοθέτη της Ένωσης να θεσπίσει ειδικό σύστημα αποζημίωσης του οποίου η εφαρμογή ενεργοποιείται από την ύπαρξη ζημίας εις βάρος των δικαιούχων, η οποία ζημία δημιουργεί, καταρχήν, υποχρέωση αποζημίωσής τους (απόφαση της 22ας Σεπτεμβρίου 2016, Microsoft Mobile Sales International κ.λπ., C-110/15, EU:C:2016:717, σκέψη 26 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 38 Επομένως, όταν τα κράτη μέλη αποφασίζουν να θέσουν σε εφαρμογή την προβλεπόμενη από την εν λόγω διάταξη εξαίρεση περί ιδιωτικής αντιγραφής στο εσωτερικό τους δίκαιο, υποχρεούνται, ιδίως, να προβλέπουν την καταβολή δίκαιης αποζημίωσης στους δικαιούχους (απόφαση της 9ης Ιουνίου 2016, EGEDA κ.λπ., C-470/14, EU:C:2016:418, σκέψη 20 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία). Όπως προκύπτει από τη νομολογία του Δικαστηρίου, το κράτος μέλος που εισήγαγε μια τέτοια εξαίρεση στο εθνικό του δίκαιο έχει, συναφώς, υποχρέωση αποτελέσματος, υπό την έννοια ότι το κράτος αυτό οφείλει να διασφαλίσει, σύμφωνα με την κατά τόπον αρμοδιότητά του, την πραγματική είσπραξη της δίκαιης αποζημίωσης προς αποκατάσταση της ζημίας που υπέστησαν οι δικαιούχοι του αποκλειστικού δικαιώματος αναπαραγωγής λόγω της αναπαραγωγής προστατευόμενων έργων από τελικούς χρήστες που κατοικούν στο έδαφος του εν λόγω κράτους (πρβλ. απόφαση της 21ης Απριλίου 2016, Austro-Mechana, C-572/14, EU:C:2016:286, σκέψη 20 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 39 Η δημιουργία αντιγράφου από φυσικό πρόσωπο για ιδιωτική χρήση χωρίς να ζητηθεί προηγουμένως η άδεια του δικαιούχου του αποκλειστικού δικαιώματος αναπαραγωγής του προστατευόμενου έργου πρέπει, πράγματι, να θεωρηθεί ως πράξη ικανή να προξενήσει ζημία στον εν λόγω δικαιούχο (πρβλ. αποφάσεις της 16ης Ιουνίου 2011, Stichting de Thuis kopie, C-462/09, EU:C:2011:397, σκέψη 26, και της 5ης Μαρτίου 2015, Copydan Båndkopi, C-463/12, EU:C:2015:144, σκέψη 22 καθώς και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 40 Επομένως, στο μέτρο που, αφενός, όπως προκύπτει από την απάντηση στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα, η φράση «αναπαραγωγές σε οποιοδήποτε μέσο» που περιλαμβάνεται στο άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας 2001/29 καλύπτει τη δημιουργία, για ιδιωτικούς σκοπούς, αντιγράφων προστατευόμενων βάσει της νομοθεσίας περί δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας σε διακομιστή εντός του οποίου διατίθεται σε χρήστη χώρος αποθηκείωσης από τον πάροχο υπηρεσιών υπολογιστικού νέφους και, αφετέρου, οι επίμαχες αναπαραγωγές

πραγματοποιούνται από φυσικό πρόσωπο για ιδιωτική χρήση και για μη άμεσα ή έμμεσα εμπορικούς σκοπούς, στοιχείο που εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εξακριβώσει, κρίνεται ότι τα κράτη μέλη τα οποία θέτουν σε εφαρμογή την εξαίρεση που προβλέπεται στην επίμαχη διάταξη υποχρεούνται να προβλέψουν ένα σύστημα δίκαιης αποζημίωσης με σκοπό την αποζημίωση των δικαιούχων δικαιωμάτων, σύμφωνα με τη διάταξη αυτή.

- 41 Κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, στο μέτρο που οι διατάξεις της οδηγίας 2001/29 δεν προσδιορίζουν περαιτέρω τα διάφορα στοιχεία του συστήματος δίκαιης αποζημίωσης, τα κράτη μέλη διαθέτουν ευρύ περιθώριο εκτιμήσεως για να τα οριοθετήσουν. Στα κράτη μέλη εναπόκειται, μεταξύ άλλων, να καθορίζουν τα πρόσωπα που οφείλουν να καταβάλουν την αποζημίωση αυτή, καθώς και να καθορίσουν τη μορφή, τον τρόπο και το ύψος της εν λόγω αποζημίωσης (αποφάσεις της 21ης Απριλίου 2016, *Austro-Mechana*, C-572/14, EU:C:2016:286, σκέψη 18, και της 22ας Σεπτεμβρίου 2016, *Microsoft Mobile Sales International κ.λπ.*, C-110/15, EU:C:2016:717, σκέψη 27 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 42 Όπως υπενθυμίζει η αιτιολογική σκέψη 35 της οδηγίας 2001/29, τα κράτη μέλη οφείλουν, κατά τον καθορισμό αυτό, να λαμβάνουν υπόψη τις ιδιαίτερες περιστάσεις κάθε περιπτώσεως (απόφαση της 11ης Ιουλίου 2013, *Amazon.com International Sales κ.λπ.*, C-521/11, EU:C:2013:515, σκέψη 22).
- 43 Όσον αφορά, πρώτον, τον οφειλέτη της δίκαιης αποζημίωσης, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι, καταρχήν, στο πρόσωπο που πραγματοποιεί την ιδιωτική αντιγραφή εναπόκειται να αποκαταστήσει τη ζημία που συνδέεται με την εν λόγω αναπαραγωγή, χρηματοδοτώντας την αποζημίωση που θα καταβληθεί στον δικαιούχο του δικαιώματος του δημιουργού (αποφάσεις της 21ης Οκτωβρίου 2010, *Padawan*, C-467/08, EU:C:2010:620, σκέψη 45, της 5ης Μαρτίου 2015, *Corydan Båndkopi*, C-463/12, EU:C:2015:144, σκέψη 22, καθώς και της 22ας Σεπτεμβρίου 2016, *Microsoft Mobile Sales International κ.λπ.*, C-110/15, EU:C:2016:717, σκέψη 30). Επομένως, όσον αφορά την παροχή υπηρεσιών αποθήκευσης στο υπολογιστικό νέφος εναπόκειται, καταρχήν, στον χρήστη των υπηρεσιών αυτών να χρηματοδοτήσει την αποζημίωση που καταβάλλεται στον ενδιαφερόμενο δικαιούχο.
- 44 Πλην όμως, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι, λαμβανομένων υπόψη των πρακτικών δυσχερειών προκειμένου να εντοπισθούν οι ιδιώτες χρήστες και να υποχρεωθούν να αποζημιώσουν τους δικαιούχους για τη ζημία που τους προκαλούν, και δεδομένου ότι η ζημία που μπορεί να απορρεύσει από κάθε ιδιωτική χρήση, χωριστά εξεταζόμενη, είναι ενδεχομένως ασήμαντη και, επομένως, δεν γεννά υποχρέωση πληρωμής, επιτρέπεται στα κράτη μέλη να θεσπίσουν για τη χρηματοδότηση της δίκαιης αποζημίωσης «τέλος ιδιωτικής αντιγραφής» το οποίο δεν βαρύνει τους εν λόγω ιδιώτες, αλλά εκείνους οι οποίοι προβαίνουν σε διάθεση εξοπλισμού, συσκευών και υποθεμάτων ψηφιακής αναπαραγωγής και οι οποίοι, κατά συνέπεια, διαθέτουν από νομικής ή πραγματικής απόψεως τον ως άνω εξοπλισμό σε ιδιώτες ή παρέχουν σε αυτούς υπηρεσία αναπαραγωγής. Στο πλαίσιο ενός τέτοιου συστήματος, εκείνοι που υποχρεούνται να καταβάλουν το τέλος ιδιωτικής αντιγραφής είναι τα πρόσωπα που διαθέτουν τον επίμαχο εξοπλισμό (πρβλ. αποφάσεις της 21ης Οκτωβρίου 2010, *Padawan*, C-467/08, EU:C:2010:620, σκέψη 46, της 5ης Μαρτίου 2015, *Corydan Båndkopi*, C-463/12, EU:C:2015:144, σκέψη 23, καθώς και της 22ας Σεπτεμβρίου 2016, *Microsoft Mobile Sales International κ.λπ.*, C-110/15, EU:C:2016:717, σκέψη 31).
- 45 Συναφώς, το Δικαστήριο έχει διευκρινίσει ότι εφόσον το εν λόγω σύστημα παρέχει στους οφειλέτες τη δυνατότητα να μετακυλίσουν το ποσό του τέλους ιδιωτικής αντιγραφής στην τιμή διαθέσεως του επίμαχου εξοπλισμού, των συσκευών και των υποθεμάτων αναπαραγωγής στους

ιδιώτες ή στην τιμή της παρεχόμενης υπηρεσίας αναπαραγωγής, το τέλος αυτό τελικά επιβαρύνει τον ιδιώτη χρήστη ο οποίος καταβάλλει το σχετικό αντίτιμο, και τούτο σύμφωνα με την επιδιωκόμενη δέουσα «ισορροπία» για την οποία γίνεται λόγος στην αιτιολογική σκέψη 31 της οδηγίας 2001/29, μεταξύ των συμφερόντων των φορέων του αποκλειστικού δικαιώματος αναπαραγωγής και των συμφερόντων των χρηστών των προστατευόμενων αντικειμένων (απόφαση της 22ας Σεπτεμβρίου 2016, Microsoft Mobile Sales International κ.λπ., C-110/15, EU:C:2016:717, σκέψη 33).

- 46 Επομένως, στο παρόν στάδιο εξελίξεως του δικαίου της Ένωσης, η θέσπιση συστήματος δίκαιης αποζημίωσης στο πλαίσιο του οποίου ο παραγωγός ή ο εισαγωγέας των διακομιστών μέσω των οποίων προσφέρονται σε ιδιώτες υπηρεσίες υπολογιστικού νέφους υποχρεούται να καταβάλλει το τέλος ιδιωτικής αντιγραφής, δεδομένου ότι το τέλος αυτό μετακυλιεται οικονομικά στον αγοραστή τέτοιων διακομιστών, σε συνδυασμό με τη θέσπιση τέλους ιδιωτικής αντιγραφής επί των υλικών φορέων που είναι ενσωματωμένα στις συνδεδεμένες συσκευές οι οποίες καθιστούν δυνατή τη δημιουργία αντιγράφων προστατευόμενων αντικειμένων σε χώρο αποθήκευσης στο υπολογιστικό νέφος, όπως τα κινητά τηλέφωνα, οι υπολογιστές και οι ταμπλέτες, εμπίπτει στο ευρύ περιθώριο εκτιμήσεως που αναγνωρίζεται στον εθνικό νομοθέτη για να προσδιορίσει τα διάφορα στοιχεία του συστήματος δίκαιης αποζημίωσης, όπως υπομνήσθηκε στη σκέψη 41 της παρούσας αποφάσεως.
- 47 Ωστόσο, στον εθνικό δικαστή εναπόκειται να βεβαιωθεί, σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου, λαμβανομένων υπόψη των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών του εθνικού συστήματος και των ορίων που επιβάλλει η οδηγία 2001/29, ότι η θέσπιση ενός τέτοιου συστήματος δικαιολογείται από πρακτικές δυσχέρειες σχετικές με τον προσδιορισμό των τελικών χρηστών ή άλλων παρόμοιων δυσχερειών και ότι οι υπόχρεοι έχουν δικαίωμα επιστροφής του εν λόγω τέλους όταν αυτό δεν οφείλεται (πρβλ. απόφαση της 22ας Σεπτεμβρίου 2016, Microsoft Mobile Sales International κ.λπ., C-110/15, EU:C:2016:717, σκέψεις 34 και 35 καθώς και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 48 Όσον αφορά την παροχή υπηρεσιών αποθήκευσης σε υπολογιστικό νέφος, πρέπει, συναφώς, να γίνει δεκτό, όπως επισήμανε κατ' ουσίαν και η Δανική Κυβέρνηση, ότι οι δυσχέρειες αυτές ενδέχεται να προκύπτουν από την άυλη φύση των επίμαχων υπηρεσιών, οι οποίες μπορούν να προσφέρονται από κράτη μέλη άλλα από το οικείο κράτος ή από τρίτα κράτη, και στις οποίες περιλαμβάνεται κατά κανόνα η δυνατότητα του χρήστη να μεταβάλλει κατά βούληση, κατά τρόπο εξελικτικό και δυναμικό, το μέγεθος του χώρου αποθήκευσης που μπορεί να χρησιμοποιηθεί για ιδιωτική χρήση.
- 49 Δεύτερον, όσον αφορά τη μορφή, τον τρόπο και το ύψος της δίκαιης αποζημίωσης, το Δικαστήριο έχει ήδη κρίνει ότι η αποζημίωση αυτή καθώς και το σύστημα στο οποίο στηρίζεται και το ύψος της πρέπει να συνδέονται με τη ζημία που προκαλείται στους δικαιούχους λόγω της δημιουργίας ιδιωτικών αντιγράφων (αποφάσεις της 5ης Μαρτίου 2015, Copydan Båndkopi, C-463/12, EU:C:2015:144, σκέψη 21, και της 22ας Σεπτεμβρίου 2016, Microsoft Mobile Sales International κ.λπ., C-110/15, EU:C:2016:717, σκέψη 28 καθώς και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 50 Συγκεκριμένα, κάθε δίκαιη αποζημίωση που δεν συνδέεται με τη ζημία που προκαλείται στους δικαιούχους λόγω της προαναφερθείσας δημιουργίας ιδιωτικών αντιγράφων δεν θα ήταν συμβατή με την απαίτηση που διατυπώνεται στην αιτιολογική σκέψη 31 της οδηγίας 2001/29, κατά την οποία πρέπει να διατηρείται η δέουσα ισορροπία μεταξύ των δικαιούχων και των

χρηστών προστατευόμενων αντικειμένων (αποφάσεις της 12ης Νοεμβρίου 2015, *Hewlett-Packard Belgium*, C-572/13, EU:C:2015:750, σκέψη 86, και της 22ας Σεπτεμβρίου 2016, *Microsoft Mobile Sales International κ.λπ.*, C-110/15, EU:C:2016:717, σκέψη 54).

- 51 Εν προκειμένω, όπως επισημάνθηκε στη σκέψη 17 της παρούσας απόφασης, η αντιγραφή προστατευόμενων έργων σε χώρο αποθήκευσης στο υπολογιστικό νέφος απαιτεί την πραγματοποίηση περισσότερων πράξεων αναπαραγωγής, οι οποίες μπορούν να διενεργηθούν μέσω περισσότερων συνδεδεμένων τερματικών.
- 52 Όπως, όμως, υπογράμμισε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 71 των προτάσεών του, στο μέτρο που η αναφόρτωση και η καταφόρτωση στο υπολογιστικό νέφος περιεχομένου προστατευόμενου βάσει της νομοθεσίας περί δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας με τη χρήση συσκευών ή υποθεμάτων θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ενιαία διαδικασία για τους σκοπούς ιδιωτικής αντιγραφής, τα κράτη μέλη δύνανται, λαμβανομένης υπόψη της ευρείας διακριτικής ευχέρειας που διαθέτουν, και η οποία υπομνήσθηκε στις σκέψεις 41 και 46 της παρούσας απόφασης, να θεσπίσουν σύστημα στο οποίο δίκαιη αποζημίωση καταβάλλεται μόνο σε σχέση με συσκευές ή υποθέματα που αποτελούν αναγκαίο μέρος της διαδικασίας αυτής, υπό την προϋπόθεση η εν λόγω αποζημίωση να μπορεί ευλόγως να θεωρηθεί ότι αντικατοπτρίζει τη δυνητική ζημία που προκαλείται στον δικαιούχο (πρβλ. απόφαση της 27ης Ιουνίου 2013, *VG Wort κ.λπ.*, C-457/11 έως C-460/11, EU:C:2013:426, σκέψη 78).
- 53 Στο πλαίσιο αυτό, μολονότι τα κράτη μέλη έχουν τη δυνατότητα να λαμβάνουν υπόψη, κατά τον καθορισμό του τέλους ιδιωτικής αντιγραφής, το γεγονός ότι ορισμένες συσκευές και υποθέματα μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την πραγματοποίηση ιδιωτικών αντιγραφών στο πλαίσιο του υπολογιστικού νέφους, πρέπει να διασφαλίζουν ότι το κατ' αυτόν τον τρόπο καταβαλλόμενο τέλος, στο μέτρο που επιβάλλεται σε πλείονες συσκευές και υποθέματα στο πλαίσιο της προαναφερθείσας ενιαίας διαδικασίας, δεν υπερβαίνει την δυνητική ζημία των δικαιούχων λόγω της επίμαχης πράξεως, όπως υπενθυμίζει η αιτιολογική σκέψη 35 της οδηγίας 2001/29.
- 54 Κατόπιν των ανωτέρω σκέψεων, στο δεύτερο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας 2001/29 έχει την έννοια ότι δεν αντιτίθεται σε εθνική ρύθμιση η οποία μετέφερε στο εσωτερικό δίκαιο την εξαίρεση που προβλέπει η διάταξη αυτή και η οποία δεν επιβάλλει στους παρόχους υπηρεσιών αποθηκεύσεως στο υπολογιστικό νέφος την υποχρέωση καταβολής δίκαιης αποζημιώσεως, για τη χωρίς άδεια παραγωγή αντιγράφων έργων προστατευόμενων βάσει της νομοθεσίας περί δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας από φυσικά πρόσωπα που κάνουν χρήση των υπηρεσιών αυτών, για ιδιωτική χρήση και για μη άμεσους ή έμμεσους εμπορικούς σκοπούς, εφόσον η εν λόγω ρύθμιση προβλέπει την καταβολή δίκαιης αποζημιώσεως στους δικαιούχους.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 55 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπύπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σε αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (δεύτερο τμήμα) αποφασίζει:

- 1) Το άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας 2001/29/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Μαΐου 2001, για την εναρμόνιση ορισμένων πτυχών του δικαιώματος του δημιουργού και συγγενικών δικαιωμάτων στην κοινωνία της πληροφορίας, έχει την έννοια ότι η φράση «αναπαραγωγές σε οποιοδήποτε μέσο», η οποία περιλαμβάνεται στη διάταξη αυτή, καλύπτει τη δημιουργία, για ιδιωτικούς σκοπούς, αντιγράφων έργων προστατευόμενων από τη νομοθεσία περί δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας σε διακομιστή εντός του οποίου διατίθεται στον χρήστη χώρος αποθηκεύσεως από τον πάροχο υπηρεσιών υπολογιστικού νέφους.
- 2) Το άρθρο 5, παράγραφος 2, στοιχείο β', της οδηγίας 2001/29 έχει την έννοια ότι δεν αντιτίθεται σε εθνική ρύθμιση η οποία μετέφερε στο εσωτερικό δίκαιο την εξαίρεση που προβλέπει η διάταξη αυτή και η οποία δεν επιβάλλει στους παρόχους υπηρεσιών αποθηκεύσεως στο υπολογιστικό νέφος την υποχρέωση καταβολής δίκαιης αποζημιώσεως, για τη χωρίς άδεια παραγωγή αντιγράφων έργων προστατευόμενων βάσει της νομοθεσίας περί δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας από φυσικά πρόσωπα που κάνουν χρήση των υπηρεσιών αυτών, για ιδιωτική χρήση και για μη άμεσους ή έμμεσους εμπορικούς σκοπούς, εφόσον η εν λόγω ρύθμιση προβλέπει την καταβολή δίκαιης αποζημιώσεως στους δικαιούχους.

(υπογραφές)